

На основу члана 95 тачка 3 Устава Црне Горе доносим

Указ о проглашењу Закона о националном оквиру квалификација

Проглашавам Закон о националном оквиру квалификација, који је донијела Скупштина Црне Горе 24. сазива, на седмој сједници другог редовног засиједања у 2010. години, дана 22. децембра 2010. године.

Број: 01-2655/2

Подгорица, 27.12.2010. године

Предсједник Црне Горе,

Филип Вујановић, с.р.

На основу члана 82 став 1 тачка 2 и члана 91 став 1 Устава Црне Горе, Скупштина Црне Горе 24. сазива, на седмој сједници другог редовног засиједања у 2010. години, дана 22. децембра 2010. године, донијела је

Закон о националном оквиру квалификација

Закон је објављен у "Службеном листу ЦГ", бр. 80/2010 од 31.12.2010. године.

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Садржај

Члан 1

Овим законом уређује се национални оквир квалификација (у даљем тексту: Оквир квалификација), нивои и поднивои квалификација, типови квалификација, обим квалификације, као и надлежности тијела за предлагање, усвајање и сврставање квалификација.

Дефиниција

Члан 2

Оквир квалификација је инструмент који омогућава сврставање, упоређивање, развијање и разумијевање квалификација, њихову повезаност и јасан преглед различитих путева стицања квалификација за потребе тржишта рада и друштва.

Принципи

Члан 3

Оквир квалификација се заснива на принципима:

- исходи учења исказују се кроз знање, вјештине и компетенције;
- сврставања квалификација у нивое, односно у поднивоје;
- преносивости кредита;
- упоредивости са Европским квалификационим оквиром (у даљем тексту: EQF);
- обезбјеђивања квалитета у процесу стицања и развоја квалификација;
- сарадње свих заинтересованих страна;
- транспарентности.

Циљеви

Члан 4

Оквир квалификација има за циљ:

- јасно дефинисање исхода учења;
- вредновање различитих квалификација унутар цјелокупног система квалификација;
- подстицање и развијање цјеложивотног учења;
- да покаже јасне везе између различитих дјелова система;
- да указује на путеве проходности и напредовања (хоризонтално и вертикално) кроз и у оквиру система образовања и оспособљавања;
- међународну упоредивост квалификација;
- промовисање значаја кључних стручних компетенција;
- обезбјеђивање квалитета у систему квалификација.

Употреба родно осјетљивог језика

Члан 5

Сви изрази који се у овом закону користе за физичка лица у мушком роду обухватају исте изразе у женском роду.

Појмовник

Члан 6

Поједини изрази у овом закону имају следеће значење:

- 1) описи нивоа су мјерљиви показатељи сложености знања, вјештина и компетенција које је лице стекло учењем и доказало након поступка учења;
- 2) исходи учења су искази којима се потврђује што појединац зна, разумије и способан је да уради на крају процеса учења, без обзира на начин учења и дефинисани су кроз знање, вјештине и компетенције;
- 3) знање је скуп стечених и повезаних информација које су резултат учења. То је скуп података, начела, теорије и праксе који су повезани са подручјем рада или учења. У квалификационом оквиру знање је описано као теоријско и/или чињенично;
- 4) вјештине обухватају способности примјене знања у рјешавању задатака и проблема. У квалификационом оквиру вјештине су описане као когнитивне или практичне;
- 5) компетенције су показане способности употребе знања и вјештина, као и личне, социјалне и/или методолошке способности у радном или окружењу учења. У Оквиру квалификација компетенције се одређују на основу самосталности и одговорности;
- 6) Црногорски систем преноса кредита (ЦСПК) је процес који омогућава да се исходи учења постигнути у једном контексту могу уважити у другом контексту. Заснива се на поступцима провјере, потврђивања и признавања и усклађен је са Европским трансфером кредита за високо образовање (ECTS) и за стручно образовање и оспособљавање (ECVET);
- 7) кредитна вриједност квалификације (кредит, кредитна тачка, бод, поен) је квантитативно одређивање обима квалификације који одражава укупно уложени рад и оптерећење лица приликом савладавања програма образовања, односно учења;
- 8) кредит (кредитна тачка, поен, бод) је кључни елемент ЦСПК-а, који се додјељује појединим програмима образовања или њиховим дјеловима (курсевима/модулима/предметима), као и другим облицима образовања, односно учења (пројекти, семинари, истраживачки рад, рад на терену, рад у настави, рад код куће, семинарски рад, практичан рад, рад у библиотеци и сл.) и осликава количину рада коју сваки од њих захтијева, у односу на укупну количину која је потребна да се достигне одређени обим квалификација;

9) модул је заокружени и повезани сет учења са јасно дефинисаним бројем кредита који може бити појединачан или у вези са другим модулима.

II. ОКВИР КВАЛИФИКАЦИЈА

Предмет оквира квалификација

Члан 7

Предмет оквира квалификација је квалификација одређеног обима која се стиче кроз процес провјере и оцјене исхода учења, потврђивањем, односно признавањем квалификације, у складу са посебним прописом.

Стандард квалификације

Члан 8

Стандард квалификације из члана 7 овог закона чини:

- назив квалификације;
- тип квалификације;
- ниво, односно подниво квалификације;
- код квалификације;
- кредитна вриједност квалификације;
- опис квалификације;
- садржај квалификације (услови за упис, број обавезних и изборних предмета, односно модула, начине провјере и критеријуме провјере исхода учења).

Стандард квалификације може да садржи и друге елементе потребне за поједине квалификације.

Структура Оквира квалификација

Члан 9

Оквир квалификација обухвата:

- нивое, односно поднивое квалификација;
- описе нивоа и исхода учења за сваки ниво, односно подниво квалификација;

- типове квалификација и исправе којима се доказују стечене квалификације;
- обим квалификације.

Нивои и поднивои квалификација

Члан 10

Општа теоријска и практична знања, вјештине и компетенције одређују се кроз општи опис нивоа, односно поднивоа квалификација.

Квалификације се сврставају на основу сложености постигнутих исхода учења, описаних кроз знање, вјештине и компетенције у осам нивоа Оквира квалификација, и то:

Први ниво (I)

У подниво један (II):

- квалификација стечена завршетком дијела програма основног образовања (завршен најмање први циклус основног образовања или програм функционалног описмењавања);
- стручна квалификација или дио стручне квалификације са минимум једним кредитом ЦСПК-а.

У подниво два (II):

- квалификација завршеног основног образовања;
- стручна квалификација или дио стручне квалификације са минимум једним кредитом ЦСПК-а.

Други ниво (II)

У ниво два (II):

- квалификација нижег стручног образовања (120 кредита ЦСПК-а);
- стручна квалификација или дио стручне квалификације са минимум једним кредитом ЦСПК-а.

Трећи ниво (III)

У ниво три (III):

- квалификација средњег стручног образовања (180 кредита ЦСПК-а);
- стручна квалификација или дио стручне квалификације са минимумом једним кредитом ЦСПК-а.

Четврти ниво (IV)

У подниво један (IV1):

- квалификација средњег општег и стручног образовања (240 кредита ЦСПК-а);
- стручна квалификација или дио стручне квалификације са минимумом једним кредитом ЦСПК-а.

У подниво два (IV2):

- квалификација мајстор (60 кредита ЦСПК-а).

Пети ниво (V)

У ниво пет (V):

- квалификација вишег стручног образовања (120 кредита ЦСПК-а);
- стручна квалификација или дио стручне квалификације са минимумом једним кредитом ЦСПК-а.

Шести ниво (VI)

У ниво шест (VI):

- квалификација високог образовања (180 кредита ЦСПК-а);
- стручна квалификација или дио стручне квалификације са минимумом једним кредитом ЦСПК-а.

Седми ниво (VII)

У подниво један (VII1):

- квалификација високог образовања (240, 180+60, 300, односно 360 кредита ЦСПК-а); и
- стручна квалификација или дио стручне квалификације са минимумом једним кредитом ЦСПК-а.

У подниво два (VII2):

- квалификација високог образовања (180+120 или 240+60 кредита ЦСПК-а);
- стручна квалификација или дио стручне квалификације са минимумом једним кредитом ЦСПК-а.

Осми ниво (VIII)

У ниво осам (VIII):

- квалификација високог образовања (300+180 кредита ЦСПК-а);
- стручна квалификација или дио стручне квалификације са минимумом једним кредитом ЦСПК-а.

Описи нивоа и поднивоа квалификација одређују се прописом органа државне управе надлежног за послове просвјете (у даљем тексту: Министарство) по претходно прибављеном мишљењу савјета надлежног за одређени ниво квалификација.

Тип квалификације

Члан 11

Типови квалификације су:

- квалификација нивоа образовања;
- стручна квалификација;
- друге квалификације.

Стицање квалификације

Члан 12

Квалификација нивоа образовања се стиче завршетком јавно важећег образовног програма и достизањем потребног обима квалификације, након прописане провјере и добијањем доказа о стеченом нивоу образовања, односно једне или више стручних квалификација, у складу са посебним прописом.

Стручна квалификација се стиче завршетком дијела јавно важећег образовног програма (модул, курс), завршетком посебног програма образовања и након провјере знања за достизање потребног обима квалификације, односно признавањем иностраног сертификата, у складу са посебним прописом.

Друге квалификације су квалификације које се стичу изван програма из става 2 овог члана.

Врсте исправа

Члан 13

Диплома је доказ о стеченој квалификацији нивоа образовања.

Изузетно од става 1 овог члана, свједочанство је доказ о завршеном основном образовању, односно стеченој квалификацији нивоа један образовања, односно поднивоа I2.

Сертификат, односно потврда или увјерење је доказ о стеченој стручној квалификацији, дијелу квалификације или другој квалификацији.

Исправе из ст. 1, 2 и 3 овог члана издају се у складу са посебним прописом.

Члан 14

Обим квалификације се одређује бројем кредита.

Јединици учења, предмету, модулу, односно програму додјељује се одређени број кредита.

Најмањи број кредита, који се додјељује у смислу става 2 овог члана, не може бити мањи од један.

Обим квалификације нивоа образовања одређује се најмањим бројем од 60 кредита Црногорског система преноса кредита (у даљем тексту: ЦСПК), што одговара једној школској, односно студијској години (у формалном образовању).

Сектори квалификација

Члан 15

У зависности од подручја дјелатности квалификација, поред типа, нивоа и обима, квалификације се сврставају у Оквир квалификација по секторима.

Сектори квалификација су:

- 1) образовање и оспособљавање;
- 2) хуманистика и умјетност;
- 3) природне науке;

- 4) друштвене науке;
- 5) инжењерство, производне технологије (машинство и обрада метала, електротехника и аутоматизација и др.);
- 6) грађевинарство и уређење простора;
- 7) економија и право;
- 8) пољопривреда, прехрана и ветерина;
- 9) здравство и социјална заштита;
- 10) туризам, трговина и угоститељство;
- 11) саобраћај и комуникације;
- 12) услуге;
- 13) интердисциплинарна подручја;
- 14) рударство, металургија и хемијска индустрија;
- 15) информациона технологија.

Сектори квалификација садрже подсекторе, области и подобласти.

III. НАДЛЕЖНОСТИ ОРГАНА И ТИЈЕЛА

Члан 16

Органи и тијела који у оквиру својих надлежности врше развијање, провјеру, усвајање, признавање и сврставање квалификација у Оквир квалификација су:

- Министарство;
- орган државне управе надлежан за послове рада;
- Центар за стручно образовање;
- Завод за школство;
- Испитни центар;
- образовне установе/организатори образовања;

- орган управе надлежан за послове статистике;
- Савјет за квалификације;
- Национални савјет за образовање;
- Савјет за високо образовање;
- секторске комисије.

Савјет за квалификације

Члан 17

Ради унапрјеђивања система квалификација, одобравања и сврставања квалификација у Оквир квалификација, Влада Црне Горе оснива Савјет за квалификације (у даљем тексту: Савјет).

Савјет чини најмање 11 чланова, који се именују на период од четири године, из реда:

- Министарства;
- органа државне управе надлежног за послове рада;
- универзитета;
- Завода за запошљавање Црне Горе;
- Привредне коморе Црне Горе;
- репрезентативног удружења послодаваца;
- репрезентативне организације синдиката;
- Центра за стручно образовање;
- Завода за школство;
- Испитног центра.

Предсједник Савјета за високо образовање и предсједник Националног савјета за образовање су, по функцији, чланови Савјета.

Актом о оснивању Савјета утврђује се ближи састав, број чланова, начин рада и доношења одлука и друга питања од значаја за рад Савјета.

Организација и начин рада Савјета ближе се уређују пословником о раду Савјета.

Члан Савјета

Члан 18

За члана Савјета може бити именовано лице које има, по правилу:

- високо образовање;
- најмање пет година рада у стручној, односно научној области;
- искуство у развоју система квалификација.

Члан Савјета може бити поново именован.

Надлежност Савјета

Члан 19

Савјет:

- доноси одлуку о сврставању квалификација у Оквир квалификација;
- предлаже надлежној институцији развој и унапрјеђивање квалификација;
- доноси одлуку о усклађивању постојећих квалификација за сврставање у Оквир квалификација;
- прати развој Оквира квалификација као цјелине;
- доноси методолошка документа за сврставање квалификација;
- утврђује критеријуме за избор чланова секторских комисија;
- доноси упутство и смјернице о раду секторских комисија, усклађује њихов рад и одлучује о њиховим предлозима;
- доноси акт о образовању секторских комисија;
- одлучује о дефинисању подсектора, области и подобласти у оквиру сектора квалификација, на предлог секторских комисија;
- разматра и усваја извјештаје о раду секторских комисија;
- подноси Влади Црне Горе извјештај о раду;

- обавља и друге послове у складу са актом о оснивању.

Вредновање квалификације

Члан 20

Национални савјет за образовање, односно Савјет за високо образовање доноси одлуку о вредновању квалификација нивоа образовања утврђивањем обима квалификације за сваки образовни, односно студијски програм, по секторима квалификација.

Одлуку о вредновању програма образовања, утврђивањем обима стручне квалификације или дијела квалификације, по секторима квалификација, доноси Савјет.

Секторска комисија

Члан 21

За сваки сектор Савјет образује комисију за квалификације (у даљем тексту: секторска комисија).

Секторска комисија има најмање седам чланова који се бирају на период од четири године.

Чланови секторске комисије за сектор квалификација из члана 15 став 2 овог закона, бирају се, по правилу, из реда:

- органа државне управе надлежног за тај сектор квалификација;
- Привредне коморе Црне Горе;
- репрезентативног удружења послодаваца;
- репрезентативног удружења запослених у том сектору квалификација;
- универзитета, односно самосталне установе високог образовања,
- Центра за стручно образовање, односно Завода за школство или друге образовне институције;
- Министарства;
- одговарајућег тијела надлежног за одређене професије (адвокатска, инжењерска, лекарска комора и др.).

Секторске комисије за сектор квалификација из члана 15 став 2 тач. 2, 3 и 4 овог закона, по правилу, немају у свом саставу представника из става 3 ал. 2, 3 и 4 овог члана.

Надлежности секторских комисија

Члан 22

Секторска комисија:

- анализира стање и тенденције на тржишту рада;
- предлаже квалификације за сектор од првог до осмог нивоа образовања;
- анализира постојеће квалификације;
- идентификује, односно дефинише потребе за свим типовима квалификација, у складу са потребама тржишта рада и друштва у цјелини;
- разматра предлоге за увођење нових квалификација;
- предлаже приоритете у развоју нових и измјене, односно допуне постојећих квалификација;
- даје основни профил /опис квалификације;
- даје мишљење о усклађености стандарда занимања и испитног каталога;
- промовише сектор квалификација и могућности запошљавања у том сектору;
- врши друге послове, у складу са актом о образовању.

Административно-технички послови

Члан 23

Административно-техничке послове за потребе Савјета и секторских комисија обавља Министарство.

Кодирање

Члан 24

Квалификације се ради сврставања у Оквир квалификација кодирају према типу, нивоу, обиму и сектору.

Свакој квалификацији се додјељује код, у складу са ставом 1 овог члана.

На основу додијеленог кода квалификација се уноси у информациони систем квалификација.

Начин додјеливања кода квалификације утврђује се у складу са методолошким документом, којег доноси Савјет.

Поступке додјеливања и уношења кода у информациони систем квалификација уређује орган управе надлежан за послове статистике, у складу са својим актом.

Развијање квалификација

Члан 25

Квалификације од првог до петог ниво образовања, на основу одлуке надлежног савјета, развијају Центар за стручно образовање и Завод за школство.

Квалификације од шестог до осмог нивоа образовања развијају установе високог образовања и достављају на поступак акредитације Савјету за високо образовање.

Стручне квалификације у оквиру шестог, седмог и осмог нивоа образовања развијају установе високог образовања, на предлог одговарајућих секторских комисија и достављају Савјету ради потврђивања и сврставања у Оквир квалификација.

Процедуре развијања квалификација из ст. 1, 2 и 3 овог члана уређују се посебним прописима које доноси Министарство.

Обезбјеђивање и унапређивање квалитета

Члан 26

Процедуре обезбјеђења и унапређења квалитета спроводе се у складу са посебним прописима који уређују:

- вредновање квалификације;
- акредитацију и лиценцирање (програма, установе, тијела);
- наставу;
- оцјењивање ученика, односно полазника;
- издавање сертификата;

- евалуацију образовне установе, односно организатора образовања (самоевалуација и екстерна евалуација);

- јавно објављивање.

IV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Еквивалентност постојећих квалификација

Члан 27

Квалификације и степени стручне спреме стечени, односно признати по ранијим прописима, прије ступања на снагу овог закона, еквивалентни су са одговарајућим квалификацијама Оквира квалификација:

- диплома петог степена стручне спреме, мајсторски испит и специјализација у оквиру стручног образовања са IV2 поднивоом квалификација;

- диплома о стеченом вишем образовању на универзитету са VI нивоом квалификација у погледу стечених знања, вјештина и компетенција за обављање послова;

- степен високог образовања Бечелор (180 ЦСПК) са VI нивоом квалификација;

- степен високог образовања Бечелор (240 ЦСПК) са VII1 поднивоом квалификација;

- диплома седмог степена стручне спреме са VII 1 поднивоом квалификација;

- степен високог образовања Специјалиста (240 ЦСПК) са VII1 поднивоом квалификација;

- диплома магистра наука са VII2 поднивоом квалификација.

Рок за доношење прописа

Члан 28

Пропис из члана 10 став 2 овог закона донијеће се у року од 30 дана од дана оснивања Савјета.

Прописи из члана 25 став 4 донијеће се у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Методолошка документа за сврставање квалификација у Оквир квалификација, као и додјеливање кода квалификација, донијеће се у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Рок за оснивање Савјета

Члан 29

Савјет из члана 17 овог закона ће се основати у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Усклађивање

Члан 30

Надлежне установе, организације и тијела дужни су да ускладе рад и организацију са овим законом у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Престанак важења

Члан 31

Ступањем на снагу овог закона престају да важе одредбе члана 29 и члана 30 став 2 Закона о националним стручним квалификацијама ("Службени лист ЦГ", број 80/08).

Ступање на снагу

Члан 32

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Црне Горе".

СУ-СК Број 01-882/7

Подгорица, 22. децембра 2010. године

Скупштина Црне Горе 24. сазива

Предсједник,

Ранко Кривокапић, с.р.